

Otakar Štáfl

(1884 – 1945)

Během průzkumu letos v létě bylo zjištěno, že denně navštíví oblasti kolem Popradského plesa ve Vysokých Tatrách kolem tři tisíce turistů. Statistický přehled však neuvádí, kolik z nich zamíří na nedaleký Symbolický hřbitov. Možná by bylo zajímavé zjistit, kolik návštěvníků těchto míst ví, či to byl nápad a kdo vlastně vybudoval toto vysokohorské pietní místo věnované památce horolezců, záchranářů a návštěvníků, jejichž životní pouť skončila v horách.

Byla to nejen myšlenka, ale hodiny a hodiny neúnavné práce českého výtvarníka Otakara Štáfla, který cílevědomě od roku 1936 pod svahem Ostrvy tento "cintorín" budoval. S nemalými obtížemi pracně dopravoval na vytyčené místo hlínu, horské květiny, stavěl cesty a schodiště, dal zhotovit dětvanské kříže a postavil kapličku s kopulí, kterou je zdaleka vidět. Pomáhal i Štáflův otec a také Štáflova žena Vlasta. Jistě tenkrát v druhé polovině třicátých let Otakar Štáfl při budování areálu netušil, že i jeho život bude násilně nečekaně přerušeno.

K dokončení zajímavého díla chystala v roce 1938 Vlasta Štáflová spolu s Aloisem Lutonským vydání knihy o Symbolickém hřbitově. Ta však z pera těchto autorů nikdy nevyšla. Lutonský napsal po válce knížku už jen sám. Jak známo, politická situace v Evropě se dramaticky změnila, k změnám došlo i na Slovensku a ty zasáhly i vysoko do Tater. Štáflovi byli společně s dalšími tisíckami Čechů po vzniku Slovenského státu z milovaného kraje jako nepřátelský element vyhnáni. Vrátili se do Prahy. V ateliéru na Vinohradech měl Otakar Štáfl připravený obraz s názvem Snášení raněného, kterým chtěl vyzdobit kapličku na Symbolickém hřbitově. Ten záměr se mu již nikdy nepodařilo splnit. Při leteckém náletu na Prahu 14. února 1945 manželé Štáflovi zahynuli v rozvali-

▲ Na louži

nách zbombardovaného domu. V roce 1947 přibyla k deskám na Symbolickém hřbitově u Popradského plesa další – jsou na ni jména těch, kteří se zasloužili o jeho vznik. Otakar Štáfl a Vlasta Štáflová.

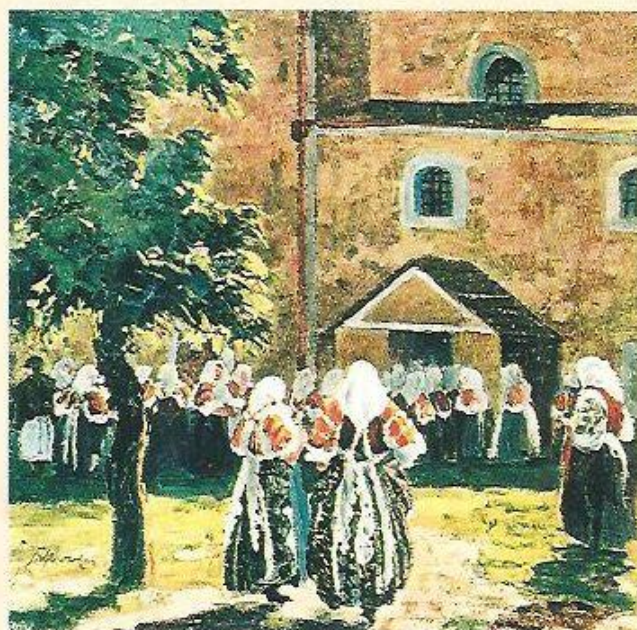
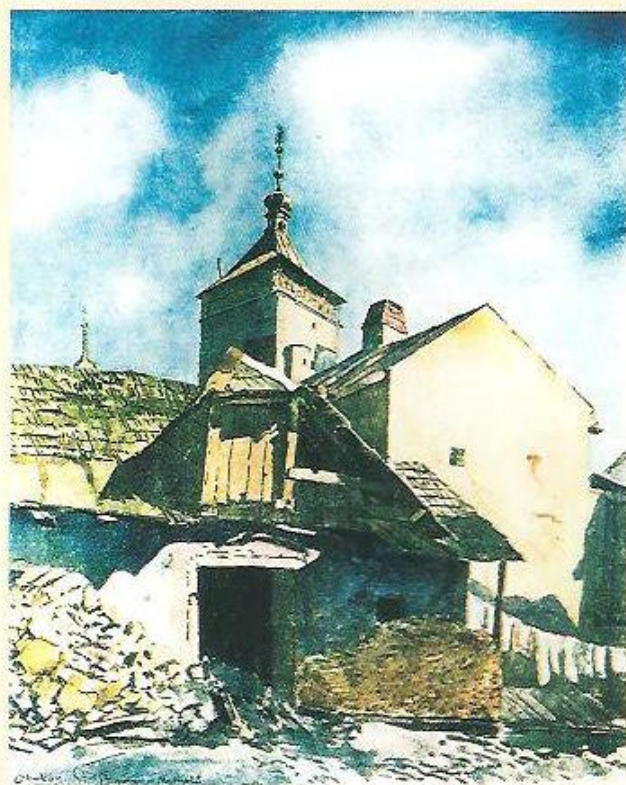
Bylo to krátce po vzniku Československé republiky, kdy se Otakar Štáfl poprvé vydal do východní části nového státu. Krajem neprošel jako zvědavý turista, ale jemná ruka grafika neobvyklé pohledy zachytávala na papír. Tatranské štíty ho okouzly jako celou řadu dalších výtvarníků a jiných citlivých duší. Svou monumentálností, divokou krásou, nepřístupností. Přestože měl již plné skicáře, hory i doliny, příroda i drobné tvorstvo ho stále lákaly. Zakotvil na turistické chatě u Popradského plesa. Odtud se vydával různým směrem po stezkách, ale také jako horolezec zdolá-

val některé tatranské štíty. Proto jako jeden z prvních výtvarných umělců mohl pronikat do nejintimnějších zákoutí hor. Podobně jako Karel Čapek, také Otakar Štáfl Vysoké Tatry propagoval v českém tisku a v Praze mezi známými.

Již v roce 1926 byl v Praze vydán Rozpustilý průvodce po Vysokých Tatrách od Josefa Haise-Týneckého a jak autor uvádí "dle mistopisných orientací Štáflových". Otakar Štáfl knížku doplnil vtipnými perokresbami. Samostatný soubor barevných reprodukcí s názvem Vysoké Tatry, který tvořilo 120 akvarelů s textovou přílohou, vydal Štáfl rovněž v Praze dva roky poté. Stejný název - Vysoké Tatry - má další knížka vydaná v Praze s podtitulem "Textový doprovod k obrazovému cyklu Otakara Štáfla". Reprodukce Štáflových děl se objevovaly v mnoha časopisech a v mnoha knihách. Svá plátna i akvarely z tatranské tvorby vystavoval na mnohých výstavách doma i v zahraničí.

Otakar Štáfl se narodil 30. prosince 1884 v Havlíčkově Brodě v rodině řezbáře. Rodiče neměli moc, ba dá se říci, že vůbec neměli pochopení pro zálibu syna, který místo aby seděl nad učebnicemi se radši toulal městem a kreslil křivolaké uličky svého rodného města. Aniž by dokončil studium na gymnáziu, se Otakar jednoho dne prostě rozhodl prodat školní knihy a za utržené dvě zlatky a dvacet krejcarů se vydal bez rozloučení s rodiči, zato však se svými obrazy do Prahy. Zamířil do krajinářské školy profesora Ferdinanda Engelmüllera. Ten si obrazy zkoumavě prohlédl a hned mu bylo zřejmé, že ten bouřlivák před ním má bezesporu talent. Otakar Štáfl byl tedy přijat. Houževnatost a talent mu záhy zajistily přední místo mezi ostatními žáky. První úspěch přišel poměrně brzy. V Rudolfinu se konala velká výstava a profesor Engelmüller pro ni vybral tři Štáflové akvarely. Všechny tři našly svého kupce, což mezi studenty byl pozoruhodný úspěch a pro mladého výtvarníka to znamenalo první honorář.

▼ Vrabčí trh

▲ Do kostela

Zpočátku se Otakar Štáfl věnoval všem výrazovým technikám. A je Jeho pražská zákoutí se zasněnou krásky byly kulturní veřejnosti neobvyklíadvacetilet se prezentoval na savorodném Havlíčkově Brodě i dalkomoravské vysočiny a v Praze. Kromě toho listy především mátkami Práv u m ě - sech té doby, Praze a Jeho citlivá vala desítky pro mládež, s velkou jemkavým vtipem života brouků, mořečků přírody. Pro knihu

noval grafice - zkoušel tvořit nutné dodat, že se mu dařilo, sou nebo havlíčkovobrodské uličle vřele přijímány. Od svých mostatných výstavách

šich městech Čes-samozřejmě také byly jeho grafické s kamennými pa-hy zveřejňovány leckých časopi-zejména v Zlaté v Českém světě. ruka také ilustronost a laskčerpajícím ze tytlů a dalších tvo-profesora Mušky O

staré Chrudimí (1907) perokresbami zdokumentoval Chrudim. Vztahy s rodiči se postupně upravily a Otakar se stále častěji vracel do svého rodného města Havlíčkova Brodu. A stále častěji se zabýval myšlenkou postavit Karlu Havlíčku Borovskému v Brodě pomník. Od myšlenky nebylo daleko k činům. Sám se všemožně usiloval získat potřebné finanční prostředky - režiroval divadelní představení v přírodě, hrál v nich, pořádal slavnosti. A tak koncem září 1924 mohl být pomník slavnostně odhalen.

Přestože neplodnější léta svého života prožil Otakar Štáfl ve Vysokých Tatrách, Havlíčkův Brod na svého slavného rodáka nezapomněl. V roce 1957 zde byl otevřen památník, který tvořivý Štáflov život připomíná současníkům. Byl umístěn do obranné věže středověkého opevnění, která stojí v těsné blízkosti místa, kde stávala rodná chalupa Otakara Štáfla. Ta však byla po roce 1913 zbourána a na jejím místě dnes stojí střední ekonomická škola. Památník je všeobecně nazýván Štáflova bašta.

AŠ

Foto: archiv